

PO IZSTOPU REPUBLIKANCEV IZ VLADNE VEČINE**Ali bo morala Segnijeva vlada odstopiti?****Globoka politična kriza Italije - Kdaj bodo nove volitve?**

Ko je Nennijeva socialistična stranka na svojem zadnjem občnem zboru v Benetkah sprejela enoglasni sklep, da morajo socialisti pretrgati vse dosedanje organizatorične zveze s komunisti ter se združiti s Saragatovimi socialnimi demokrati v enotno politično skupino, so opazovalci imeli vtis, da so Segnijevi vladi dnevi šteti.

Nennijevci so se bili izjavili za brezpogojno demokracijo in zavrgli misel o »diktaturi proletariata«, to se pravi, da so se obvezali spoštovati svobodo in enakopravnost svojih nasprotnikov tudi za primer, da bi skupno s socialnimi demokrati pri teh ali onih vo-

litvah dosegli večino ter zavladali nad državo.

Praktično je to pomenilo, da bi v slučaju zmage ne zlorabili svoje oblasti zoper ideološke protivnike, da bi ne razpuščali njihovih strank in organizacij, ne zatrli njihovega tiska ter jih polagoma oropali slehernega vpliva na javno življenje, kakor se je zgodilo že v številnih evropskih deželah, temveč da bi zajamčili nasprotnikom iste pravice, ki jih zahtevajo zase, ter jim zagotovili možnost, da lahko spet pridejo na oblast, ako večina ljudstva to želi in zahteva.

polno in pravo demokracijo kot edini temelj in vodilo socializma. Zdelo se je, da je združenje pred durmi. Nennijevci so že pozivali socialne demokrate, naj naredijo prvi korak k združenju s tem, da izstopijo iz Segnijeve vlade.

Tedaj je pa prišlo neznansko presenečenje: Pietro Nenni, ki je veljal že za popolnega in nespornega gospodarja stranke, je pri tajnem glasovanju za novo vodstvo ostal v veliki manjšini. Njegovi nasprotniki, ki nočejo pretrgati vezi s Togliattijevimi komunisti, so dobili v osrednjem odboru stranke več ko dvetretjinsko večino in bi lahko v njej zagospodarili. Nenni se je že hotel umakniti iz politike. Toda njegovi nasprotniki so se lastne zmage ustrašili, so se začeli opravičevati ter končno pregovorili sposobnega in nenadomestljivega Nennija, da je spet sprejel vodstvo stranke.

Posledica vsega tega je vsekakor bila, da so Saragatovi socialni demokratje sklenili ustaviti pogajanja z nennijevci ter odložili na nedoločen čas razgovore o združenju. Segni se je rešil in zdelo se je, da bo njegova vlada mogla kot doslej neovirano nadaljevati svoje delo.

Toda glej, prišlo je iznova čisto nepričakovano iznenadenje: Pred nekaj dnevi so namreč republikanci kar naenkrat sklenili izstopiti iz Segnijeve vladne večine ter izjavili, da se ne čutijo več vezane na dogovore, ki so jih bili svoj čas sklenili s Kršč. demokracijo. Njihova odločitev je vplivala kot bomba.

Demokratična izbira ali alternativa

Vse dotlej, dokler so bili socialisti tesno in nerazdružno povezani s komunisti ter se je zdelo, da bodo z njimi zmagali ali propadli, je obstajala stalna nevarnost, da bi Togliattijeva in Nennijeva zmaga pomenila konec demokracije in politične enakopravnosti v Italiji.

Misel, da bi mogla v državi zavladati komunistično-socialistična diktatura, je vse ostale stranke in struje seve navdajala z veliko bojznijo ter jih izzivala na skrajni odpor proti vsemu, kar je bilo v zvezi s Togliattijem in Nennijem. V primeru, da ta dva moža zmagata, so govorili ljudje, ne bosta več hotela dati oblasti iz rok. Če bo Italija želela spremeniti vlado, si jo bo morala izvojevati s krvavim prevratom. Ljudstvo ne bo imelo več izbire, da si določi na demokratičen, to je miren način državno vodstvo po svoji volji.

Skrb, da bi do tega moglo priti, je zgrnila okoli Kršč. demokracije liberalce, socialne demokrate in republikance, ki so podpirali tudi Segnijevo vlado v prepričanju, da je to edini način, da se v Italiji zavaruje ogrožena demokracija.

Tako stanje je hodilo v prid predvsem demokristjanom, kajti njihovi zavezniki so bili sami prešibki, da bi kdaj mogli postati v državi vodilni in odločujoči. Bili so nekako obsojeni, da podpirajo, ako hočejo ohraniti demokracijo, večno demokristjane. To so svobodomiselnih republikanci, posebno pa še marksistični socialni demokratje težko prenašali, ali si niso mogli pomagati.

Edini izhod so videli v tem, da se močna Nennijeva stranka odepi od komunistov, prizna načela prave in trajne demokracije ter se zlije s Saragatovimi socialnimi demokrati v enotno organizacijo. Nova združena delavska stranka bi bila močna dovolj, da lahko s pomočjo drugih skupin sama prevzame vlado ali da vsaj prisili Kršč. demokracijo, da

z njo (kot enakovrednim zaveznikom skupno gospodarji državi.

Republikanska bomba

S tem bi se socialni demokrati rešili stalne odvisnosti od demokristjanov, obenem bi se pa milijonske množice delavcev, ki žive že dolga leta v neprestani ostri opoziciji, vključile v demokratično življenje Italije ter postali iz rušilne izrazito državotvorna sila, kakor so na priliko v Veliki Britaniji in Avstriji.

Prvotni potek občnega zbora nennijevcev v Benetkah je vzbujal vtis, da se socialistični delavci naglo bližajo temu svojemu cilju. Zborovanje je, kakor smo že povedali, enoglasno sklenilo pretrgati vse dosedanje organizatorične zveze s komunisti ter proglasilo

Segniju se majajo tla pod nogami

Svoj korak so pa utemeljili takole: demokracija v Italiji ni več tako ogrožena, kot je bila nekoč, kar se vidi že po naslednjih dejstvih. Komunisti se nahajajo v krizi, fašisti in monarhisti, ki so nasprotniki demokracije z desnice, v državi nazadujejo in nennijevci se bodo kljub vsem oviram s časom združili s socialnimi demokrati v enotno demokratično stranko. Skupna obramba demokratičnih temeljev države je postala torej nepotrebna in zato izstopajo republikanci iz vladne večine.

Politično važno pa ni, kako republikanci opravičujejo in utemeljujejo svoj korak, temveč dejstvo, da je odločitev tako majhne in neznatne skupinice, kot so republikanci, mogla ogroziti obstoj Segnijeve vlade. Ne smemo namreč pozabiti, da štejejo republikanci v parlamentu vsega borih pet poslancev, razdeljenih v 3 struje. Eni so hoteli še nadalje podpirati vlado, a so zato zahtevali enega ali celo dva ministra, drugi so bili mnenja, da

je treba preiti takoj v opozicijo, tretji pa, da je treba še počakati.

Človek bi mislil, da bi moralo biti za usodo vlade in države popolnoma vseeno, kaj rečna petorica razcepljenih poslancev hoče in sklepa. Toda nič bi ne moglo bolj nazorno in prepričljivo prikazati svetu, kako majavi in negotovi so temelji, na katerih sloni današnja demokristjanska vlada, kot ravno spoznanje, da bi jo utegnil prisiliti k odstopu celo sklep peščice republikancev.

Kaj sedaj?

Segni je v sporazumu z liberalci in socialnimi demokrati sklenil, da ne odstopi, temveč prepusti odločitev parlamentu. Odstopil bo samo, če ostane pri glasovanju v manjšini. Te dni bo zato zahteval od poslanske zbornice, naj mu izreče zaupnico.

(Nadaljevanje s 3. strani)

NOVICE Z VSEGA SVETA

Jugoslavija in Sovjetska zveza

Predvčerajšnjim je imel jugoslovanski zunanji minister Koča Popović v parlamentu govor, o katerem v tujini sodijo, da otvarja novo poglavje v odnosih med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.

Da se je razmerje med obema državama po dogodkih na Madžarskem in Poljskem poslabšalo, je bilo sicer znano, toda Jugoslavija je na vse češče napade, ki so prihajali iz Moskve in drugih komunističnih dežel, namesto ma molčala ali se pred njimi zelo milo in vljudno branila.

Sedaj se je pa odločila, da bolj jasno in odločno spregovori. Nemire na Madžarskem, je rekel Popović, niso izzvali kakšni kapitalistični zarotniki z zapada, temveč zgrešena politika stalinovcev: »Stalinizem je v dobi po drugi svetovni vojni povzročil stvari socializma neprimerno več zla kot vse imperialistične zartote«.

Jugoslaviji zamerijo, da noče stopiti v vzhodni tabor in vzdržuje prijateljske stike s kapitalističnimi državami. Šepilov sam je pa 12. februarja pred Vrhovnim sovjetom v Moskvi izjavil, da je prijateljsko sodelovanje z vsemi deželami brez ozira na njihovo notranjo ureditev »temeljni kamen sovjetske zunanje politike«. Zakaj naj bi isto ne smelo veljati tudi za Jugoslavijo? Odkod ta dvojna mera?

Popović je poudaril, da je »področje skupnih koristi s kapitalističnim svetom precej obširno in da bo samo mirno tekmovanje lahko pokazalo, kateri družbeni red bolj zadovoljuje potrebe današnjega človeštva«. Jugoslavija vztraja zato pri politiki prijateljskega sodelovanja in tekmovanja z vsemi državami in narodi in ne bo pristopila k nobenemu vojaškemu taboru. Politika taborov pospešuje samo oboroževanje in je že povzročila hladno vojno, ki bi se bila prav lahko spremenila v pravo vojno.

Če se nahaja Jugoslavija danes v gospodarskih težavah, je tega v znatni meri kriva Sovjetska zveza, ki ni izvršila svojih obveznosti iz sklenjenih in podpisanih gospodarskih dogovorov.

„Zaprta in priprta vrata“

Avstrijski državni podtajnik Gschnitzer je obrazložil v Innsbrucku svoje mnenje o 100 strani dolgem italijanskem odgovoru na avstrijsko spomenico o položaju na Južnem Tirolskem.

Rim uvodoma trdi, da je Italija že popolnoma izvršila De Gasperi-Gruberjevo pogodbo. Človek bi iz tega sklepal, da se rimska vlada noče več pogajati o manjšini ter da je za seboj »zaprla vrata«. Toda kljub temu pristavlja k vsaki avstrijski zahtevi, da bi se »o stvari vendarle dalo govoriti«. Vrata, ki so bila zaprta, se narahlo spet priprejo in prikaže se svetla špranja.

Odgovor, je rekel Gschnitzer, je po obliki zelo prijazen in vljuden, nas pa po vsebini ne more zadovoljiti in ga »moramo zavoljo tega odkloniti«.

Dunajska vlada uradno ni še povedala svojega mišljenja.

Narodne manjšine na Poljskem

Gomulkova stranka je ustanovila posebno komisijo z nalogo, da preišče položaj narodnih manjšin v državi. Ugotoviti mora vse krivice, ki so se pod prejšnjimi vladami godile na Poljskem živečim Nemcem, Ukrajincem in Židom, in predlagati, kako naj se popravi. Vlada je odločena poravnati tudi gospodarsko škodo, ki so jo pripadniki manjšin pretrpeli.

Ta sklep je bil potreben že zavoljo tega, ker se je zadnje čase začela nova gonja proti Židom. Hitler je v zadnji vojni dal sežgati ali drugače pokončati toliko poljskih Judov, da jih je od 3 in pol milijona ostalo pri življenju le 50.000. Zavoljo nove gonje se hočejo sedaj še ti izseliti v Palestino. Gonja je delo Gomulkovih nasprotnikov, ki hočejo s tem škodovati njegovi vladi.

Guy Mollet v Ameriki

Predsednik francoske vlade je odletel z zunanjim ministrom Pineaujem na uradni obisk v Ameriko, kjer bo ostal dva tedna.

Njegov namen je, da poravna vse spore, ki so nastali z Ameriko zaradi francoskega napada na Egipt, ter da obnovi staro prijateljstvo med obema državama. To je tembolj potrebno, ker potrebuje Francija od Washingtona znatno posojilo, da utrdi in zavaruje svojo majajočo se valuto. Iz tega spet vidimo, kako padajo evropske države v čedalje večjo gospodarsko odvisnost od Amerike.

Zapadnoevropska zveza

To je naslednica tako imenovane Evropske obrambne skupnosti (CED), ki je imela namen ustvariti za zapadno Evropo skupno vojsko pod enotnim poveljstvom, a je 30. avgusta 1954 propadla, ker jo je francoski parlament odklonil. Zavrgel jo je predvsem zavoljo tega, ker ni marala pristopiti k njej tudi Velika Britanija in ker so se Francozi bali, da bo v skupni vojski imela glavno besedo Nemčija.

V nadomestilo so nato ustanovili sedanjo Zapadnoevropsko zvezo, kateri se je priključila tudi Anglija.

Sedaj so se pa Angleži kar naenkrat odločili, da znatno znižajo svoje štiri moderno oborožene divizije, ki jih drže v Nemčiji, in povrhu še umaknejo iz Evrope več (ko polovico svojega bojnega letalstva. Svoj sklep utemeljujejo z gospodarskimi razlogi: njihova država je v krizi in zato prisiljena skrajno varčevati.

S takim načrtom so pa ostale članice zveze silno nezadovoljne, češ da bo na ta način nevarno oslabela obrambna moč Evrope pred Sovjetsko zvezo. Zato so se članice, h katerim spadajo poleg Anglije, Francije in Nemčije tudi Italija, Belgija, Holandska in Luksemburg, zbrale predvčerajšnjim v Londonu ter priporočile Veliki Britaniji, naj svoj splep še dobro premisli in njegovo izvedbo vsaj odloži. O zadevi bodo še enkrat pozneje razpravljali.

Angleški predlog je nov dokaz, kako pešajo moči Velike Britanije.

Razpadanje kolhozov

Ob izbruhu oktobrske revolucije na Madžarskem je bilo, kakor poroča komunistično glasilo Nepszabadsag, od 3954 obdelovalnih

zadrug v nekaj dneh razpuščenih nekaj manj kot 2500. List piše, da je bil vzrok v tem, da so kmetje bili nasprotni skupni lastnini na zemlji in hoteli raje svobodno razpolagati s svojimi posestvi.

„Najdolgotrajnejša“ vlada

Včeraj je preteklo eno leto in 24 dni, odkar je socialist Mollet francoski ministrski predsednik. Doba je zelo kratka, toda kljub temu je Molletova vlada ostala med vsemi francoskimi vladami povojnega časa »najdaljša« čas na oblasti. Vse druge, Molletova je dvaindvajseta, so trajale povprečno le nekaj mesecev. To je vzrok, zakaj izgublja francoska demokracija na ugledu.

Elektrifikacija

Predsednik republike Giovanni Gronchi je preteklo nedeljo slovesno otvoril novo elektrificirano železniško progo Verona-Padova. S tem je začela obratovati neprekinjena zveza na električni pogon med Milanom in Benetkami, ki je velikanskega pomena za promet med Italijo, srednjo Evropo in balkanskimi deželami. Izgradnja proge je trajala več let in je stala državo 25 milijard lir.

Pogumna starka

Za vprašanja in odgovore pred televizijo se oglašala v Italiji vedno več ljudi. Menda jih imajo pripravlenih že 150.000. Najzanimivejša tekmovalka pri igri »Popusti ali podvoji!« je na vsak način stoletna Marija Jovino iz Nole blizu Neaplja. Nastopila bo pred javnostjo, da odgovarja na podrobna vprašanja iz življenja svetega Erazma. Žena upa, da bo zmagala ter zaslužila 5 milijonov.

NAUTILUS

Tako se imenuje podmornica na atomski pogon, ki so jo zgradile Združene države in jo krstile po fantastičnem romanu pisatelja Julesa Verna, v katerem je govoril o bodočem čolnu, plavajočem pod morjem. Ta njegov sen je postal resničnost. Novi Nautilus se je pred kratkim vrnil v Ameriko s 55 tisoč milj dolgega potovanja. Atomsko gorivo mu zadošča za dve leti.

Poljska in Amerika

Predvčerajšnjim so se začela v Washingtonu gospodarska pogajanja med Poljsko in Združenimi državami. Gomulka želi od Amerikancev ne samo, da mu prožijo pomoč v hrani, temveč da mu tudi pomagajo razviti industrijo, to se pravi, da oskrbijo Poljsko s potrebnimi modernimi stroji. Ameriška vlada je na to pristala in se s tem odločila, da prvič po vojni gospodarsko podpre komunistično državo, zaveznico Sovjetske Rusije.

Nekateri trde, da je Amerika to že storila, ko je dala veliko pomoč Jugoslaviji, toda to ne drži, zakaj Tito je tedaj popolnoma prelomil odnose z Moskvo, medtem ko je Gomulka ostal v sklopu vzhodnega komunističnega tabora. Zavoljo tega je sedanja politika Amerike res nekaj popolnoma novega. Gomulko hoče podpreti, ker je bistveno spremenil svojo notranjo politiko do nekomunistov in ker kaže voljo, da bi se s časom popolnoma osvobodil sleherne odvisnosti od Kremlja.

POPRAVEK

V zadnji številki smo pomotoma napisali, da je bil ministrski predsednik Segni na važnih razgovorih v Londonu. Razgovori so bili v Parizu in ne v Londonu, kakor smo pomotoma poročali.

Uredništvo

NOVICE

Molitve za Južni Tirol

Pretekli četrtek je avstrijska verska organizacija Pax Christi priredila na Dunaju poldansko službo božjo, kateri je prisostvovala velika množica vernikov, da javno molijo za pravično ureditev razmer na Južnem Tirolskem.

Jezuit o. Schrott je imel nagovor, v katerem je opisal, koliko je morala narodna manjšina trpeti pod fašizmom. Leta 1945, je dejal, se je položaj sicer zboljšal, toda Južnim Tirolcem ni še zajamčen svoboden obstoj in razvoj, četudi je bila medtem podpisana De Gasperi-Gruberjeva pogodba.

»Danes nam grozi nevarnost, da sovraštvo in nasilje porušita mir na Južnem Tirolskem. Naloga državnika je, da rešijo južnotirolsko vprašanje po načelih pravičnosti.« Člani gibanja Pax Christi molijo k Bogu, da bi se to zgodilo.

„Računstva ne boste nikoli znali“

Profesor višje matematike v Rimu Franc Severi je bil te dni imenovan na mesto, ki ga je nekoč zavzemal slavni Einstein na »Francoskem inštitutu« v Parizu. Člani tega zavoda so samo učenjaki svetovnega slovesa. Matematik Severi spada mednje, saj je že kot 25-letni mladenič začel predavati na univerzi. Zanimivo pa je, da mu je na srednji šoli profesor matematike ob vsaki priliki metal v obraz: »Računstva pa ne boste nikoli znali!«

Okradena beračica

Redko se zgodi, da bi tatovi vdiral v revne bajte beračev. Vendar se je bratoma Cotonu v Avellinu to bogato izplačalo. Pod ležiščem beračice Marije D'Auria sta našla 3 milijone lir in jih odnesla. Marija je na policiji povedala, da so to njeni — prihranki.

Ko so tatova zgrabili, so našli pri njiju le še polovico denarja.

Dragi diamanti

Diamant se ceni kot zelo draga reč, čeprav je kemično isto kot premog. Cena teh bleščočih kristalov je visoka tudi zastran tega, ker je treba natančno preiskati in prerešetati 266 stotov rečnega peska, preden najdejo dve desetinki grama ali en karat tega trdega draga kamna.

Vsako leto presipljejo okrog 12 milijonov kubičnih metrov peska. Pri tem delu zaposljujejo tudi otroke.

Ledeni pokrov

Odprave učenjakov na južni tečaj so v sklopu tako imenovanega geofizičnega leta že začele s preiskavami. Najprej so izmerili debelino ledenega pokrova, ki tlači to polarno pokrajino, ki je večja kot Evropa. Pokrov je debel povprečno 850 metrov, povrhu leda je pa še 80 metrov debela plast snega. Pod to strašno odejo ležijo skriti neizmerno bogati zakladi rud.

Pasja zavarovalnica

Pri ameriških televizijskih predstavah sodelujejo tudi razne živali in posebno psi. Tudi za te štirinožne igralce so sedaj vpeljali socialno zaščito ter ustanovili za pse posebno zavarovalnico, v katero je treba plačevati redne prispevke. Po 15 letih dobi pes lepo

mesečno pokojnino, medtem ko marsikateri človek nima te pravice.

Zaradi Edena

V angleškem mestecu Walsall je 78-letna Ana Lester sklenila, da umre. Použila je toliko uspavalnih praškov, da je niso več mogli prebuditi. Odnegli so jo v mrtvašnico.

Medtem ko so sorodniki okoli krste jokali, je pa nenadoma odprla oči in zadihala. Od mrtvih vstalo so prepeljali v bolnišnico, kjer je napisala neko pismo, nato pa po 16 urah resnično umrla.

Ko so pismo odprli, so brali, da se je pokojna gospa Ana odločila oditi na oni svet zaradi žalosti, ker je bil Eden prisiljen odstopiti. Noben minister ni imel še tako navdušenih pristašev, da bi zanj kar dvakrat umrli.

Brezposelnost

Mizarsko podjetje Žerjal in tovarna igralnih kart Cambissa hosta zaradi pomanjkanja naročil odpustila 35 delavcev. Število brezposelnih v Trstu se je s tem povišalo na okrog 20.000.

OBVESTILO

Naročnike, ki niso še poravnali naročnine, pozivamo, naj to čimprej store, sicer jim bomo list brezpogojno ustavili.

Naročnino lahko poravnate na upravi lista: *Trst, ul. Commerciale 5, 1. nadstropje (desno), od 9. do 13. ure, ali po položnici na pošt. ček. računu Trst št. 11 - 6464*

Uprava

VRŠIČ

PODNEBJE NA ZEMLJI SE SPREMINJA

V zadnjih letih vsi opažamo, kako se spreminja podnebje pri nas in v svetu. Ni več tistih zim kot nekoč, ko sta bila zima in sneg nerazdružljiva pojma. V teku 75 let se je srednja letna temperatura na zemlji zvišala povsod za pol stopinje. V nekaterih severnih krajih, kot so Island, Grönland in otočje Svalbard, je pa temperatura poskočila za 3 in pol do 7 stopinj in posledice se že opažajo.

Polarni led se topi in umika vedno bolj proti severu. Severna pristanišča so za nekaj mesecev na leto dalj odprta, kot so bila nekoč. Tudi rastlinje in živalstvo se zavoljo tega širi čedalje bolj proti severnemu tečaju. Ker se led tali, se površina morja viša in gotovi kraji so v nevarnosti, da jih voda za zmerom preplavi.

Iz tega vidimo, kako sprememba podnebja prinaša človeštvu z ene strani gospodarske koristi, z druge pa škodo in nevarnosti. Kako močno vpliva že nekaj stopinj razlike v toploti na človeške življenjske razmere, lahko spoznamo že po tem, da bi — če bi se temperatura na splošno znižala le za 8 stopinj — zavladovala v svetu spet ledena doba in da bi bilo v treh četrtinah Evrope konec vsega življenja.

Bliža se topla doba

K sreči postaja pa vreme čedalje toplejše. Vremenoslovci navajajo za te spremembe troje vzrokov.

Prvi je večanje ogljikovega dvokisa v ozračju. Zaradi vse večje uporabe premoga in nafte nastaja okoli zemeljske oble plast iz plinov in pare, tako da se zemlja ne more tako hitro ohladiti kot nekoč.

Drugi vzrok so pogosti izbruhi ognjenikov. Z njimi prihajajo v ozračje milijoni ton drobnega vulkanskega praška, ki ostanejo v zraku eno do tri leta in tvorijo nekak pajčolan okoli zemlje.

Tretji vzrok so pa sončne pege in madeži, ki pričajo, da so na površini sonca ogromni izbruhi in ognjeni viharji. Ameriški vremenoslovec Willet dokazuje, da je ob vulkanskih izbruhih na soncu, ki trajajo večkrat 40 do 45 let, tudi na zemlji višja toplota. V taki dobi živimo sedaj mi. Zatem bo pa nastopilo na našem planetu 40 do 45 let hujšega mraza.

Vse te teorije precej držijo. Nas naj pa ob vsem tem tolaži, da živimo v meteorološko zmernem pasu zemlje.

Ali bo morala Segnijeva vlada odstopiti?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Če bodo poslanci iz vladnega tabora disciplinirani in prišli na sejo ter vsi zanj glasovali, bo Segni tudi brez pomoči republikancev dobil večino. Zmaga mu bo še bolj zagotovljena, ako del opozicije ostane doma ali se vzdrži glasovanja, ker iz tega ali onega vzroka ne želi, da bi ravno v tem trenutku izbruhnila kriza vlade.

Utegnilo bi se pa tudi zgoditi, da ostane Segni pri glasovanju v manjšini. Za ta primer nameravajo demokristjani sestaviti novo vlado izključno iz svojih pristašev. Taka vlada bi se lahko držala na površju le na ta

način, da bi se od primera do primera naslonila zdaj na levo, zdaj na desno, to se pravi, da bi neprestano sem in tja nihala. Če se tudi s tako politiko stalnega kolebanja ne bi mogla vzdržati na površju, bi razpisala predčasno nove volitve ter naložila odgovornost zanje na svoje nasprotnike.

Vsak misleč človek mora priznati, da take razmere niso zdrave in da s takimi načini ni mogoče dobro upravljati in voditi velike države, kot je Italija. Iz vsega vidimo, da se nahaja politično življenje države v globoki krizi in da stoji Italija pred važnimi in neizogibnimi spremembami.

Dopisi v Tržaškega

TRŽAŠKI MESTNI SVET

V našem listu smo že nešteto krat opozorili oblastva, da je treba enkrat za vselej temeljito urediti vprašanje odnašanja smeti iz mesta. Dogaja se namreč, da mestna občina prevaža vse smeti iz mesta na bližnji tržaški Kras in jih odlaga v tamkajšnje doline in jame. Proti temu so pred nekaj dnevi odločno nastopili Trebenci, ki so poudarili, da odlaganje smeti v jame povzroča velik smrad po vsej okolici in nevarnost za razširjenje nalezljivih bolezni.

Na torkovi seji občinskega sveta je to važno vprašanje sprožil svetovalec dr. Dekleva ter od upravnega odbora zahteval takojšnja pojasnila. Odbornik Visintin in župan sta izjavila, da je bilo občini že pred leti nakazanih 200 milijonov, s katerimi bi zgradila tovarno za predelavo smeti. Iz nerazumljivih razlogov pa višja oblastva niso še odobrila gradbenih načrtov. Župan je to odlašanje ostro grajal in obljubil, da bo protestiral pri generalnem komisariatu.

Za avtonomno deželo

V ponedeljek so se v Trstu sestali zastopniki tržaške in pordenonske Krščanske demokracije, ki so razpravljali o bodoči avtonomni deželi Furlanija-Juljska krajina. Kakor znano, se demokristjani iz Pordenona zavzemajo za to, da bi tudi oni dobili lastno pokrajino, ki naj bi obsegala vse področje ob desnem bregu Tilmenta. Dejansko bi to pomenilo razcepitev obširne videmske pokrajine v dvoje, čemur se videmski prvaki strahovito upirajo. Težnja pordenonskih demokristjanov pa je naletela na razumevanje in podporo njihovih tržaških somišljenikov, kajti z razcepitvijo videmske pokrajine je odstranjena nevarnost, da bi ta v novi deželi dobila veliko večino zastopnikov.

Ob zaključku sestanka so se sporazumeli, da bi v bodoči deželi morala imeti vsaka pokrajina svojo posebno široko zakonodajno in finančno avtonomijo in da naj bi novo deželo sestavljale štiri pokrajine (Trst, Gorica, Videm in Pordenone). O glavnem mestu avtonomne dežele niso razpravljali. Znano pa je, da so pordenonski predstavniki v tem vprašanju naklonjeni Trstu. Zdi se, da so si tudi bili vsi edini v tem, naj bo na 25 tisoč prebivalcev izvoljen 1 deželni svetovalec. Avtonomna dežela bi potemtakem imela 43 svetovalcev.

DOLINA

V sredo, 20. t. m., je bila na tržaškem sodišču razprava proti dolinskemu županu Dušanu Lovrihi. Obtožen je bil, da je 24. oktobra prekršil čl. 405 kazenskega zakonika, ker da je motil verski obred.

Kakor smo svoj čas poročali, se je to dejanje izvršilo ob pogrebu domačina Josipa Čuka. Po cerkvenem opravilu je pokojniku v spomin kratko spregovoril dolinski župnik g. Štuhec, za njim pa je v cerkvi povzel besedo tudi župan, ki kljub duhovnikovim zahtevam, naj preneha z govorom, ni hotel umolkneti. Župnik je zadevo javil orožnikom, ki so jo nato predali sodišču.

Na razpravi je obtoženec zanikal, da je hotel motiti verski obred, a ga je sodišče kljub zagovorom obrambe obsodilo na mesec dni zapora. Sodniki so mu obenem preklicali po-

gojno kazen enega meseca in 10 dni zapora, na katero je bil, kakor znano, obsojen leta 1954. Proti obsodbi je Lovriha vložil priziv.

O dogodku, ki se je pripetil ob pogrebu pok. Čuka, smo že povedali svoje in mnenje Dolinčanov in danes nimamo kaj dodajati!

BORŠT

Ker smo prepričani, da je zime konec, smo že pričeli z deli na polju. Naša sedanja glavna opravila so kopanje in oranje za pomladanske posevke ter obrezovanje trt. V marsikaterih hlevih pa živina moka, ker primanjkuje krme. Z njo moramo namreč močno varčevati, kajti na pašo bomo živino gnali šele maja meseca. Do tedaj pa sta še dva dolga meseca.

Zaradi letošnje mile zime smo vsi nekam bolj zdravi in se dobra počutimo. Le v januarju smo imeli, kakor smo že poročali, dva smrtna primera. Za naprej pa upamo, da nas bo Bog ohranil pri dobrem zdravju.

Borštani se poleg svojih dnevnih opravil radi zanimamo tudi za vaše javne potrebe, za katere bi od pristojnih oblastev lahko pričakovali nekoličko več razumevanja. Dolgo je že od tega, kar smo zaprosili, naj v naši vasi namestijo javno telefonsko govornico, a je doslej nismo še dobili. Poleg tega bi bilo nujno potrebno urediti vaše poti ter predvsem zgraditi oporni zid ob glavnem vhodu v vas, kjer so se že zgodile nesreče. Z dobro voljo in vztrajnostjo bi se vsa ta drobna, a važna vprašanja mogla prav gotovo uspešno rešiti.

SESLJAN

Pred nekaj dnevi so se v tukajšnje begunsko naselje vselile zadnje družine. Doslej je bilo pri nas zgrajenih 25 štiristanovanskih hiš, a gradnja se ni še zaključila, ker pravkar pripravljajo nadaljnjih 26 stanovanj. V Sseljanu je danes okrog 100 novih družin, vse naselje pa jih bo štelo 130 z nad 500 prebivalci. V novi, veliki vasi bodo v kratkem sezidali tudi otroški vrtec, ki bo obenem služil kot vzgojno zabavišče za ljudskošolske otroke. Stavba bo opremljena z vsemi sodobnimi vzgojnimi in zdravstvenimi pripomočki, z radijskimi in televizijskimi napravami ter bo imela tudi kino.

V eni izmed stavb so pred kratkim otvorili zasilni otroški vrtec, medtem ko se ljudskošolski pouk opravlja deloma v Sseljanu, deloma v naselju samem.

Vsi prav dobro vemo, zakaj in čemu je bilo zidano to naselje. Zato ni treba, da ponavljamo, kar smo že nešteto krat napisali. Danes naj samo dodamo, da so vse hiše zgrajene tako, da bi se stanovalci v njih dobro počutili. To najbrž zaradi tega, da bi begunci laže pozabili rodne kraje ter obenem laže zamonili v srcu očitek, da opravljajo nečeden kolonizatorični posel na tuji zemlji.

NABREŽINA

Na petkovi redni seji občinskega sveta so svetovalci po kratki razpravi soglasno odobrili sklep upravnega odbora o novih predpisih za užitninski davek. Kljub zahtevam prefekture, naj se obdavčijo vsi predmeti, ki jih določa zakon 703, je občinski svet, kakor že prej upravni odbor, sklenil, naj se ne naloži užitninski davek na olivno olje, ribe, kis, na gradbeni material za ljudska stanova-

nja, zajce in na divjačino, češ da bi novi davki znatno oškodovali domače gospodarstvo, ki je zaradi splošne gospodarske krize že tako hudo prizadeto.

Prav tako soglasno so svetovalci nato sprejeli predlog, da sme upravni odbor sklepati najeminske pogodbe, ki ne presegajo vsote 50 tisoč lir. Te sklepe bo moral seveda naknadno odobriti občinski svet.

Na koncu so svetovalci z večino glasov sklenili prodati 933 kv. metrov zemljišča g. Caselliju iz Nabrežine, in sicer 500 kv. m po 320 lir, ostalo pa po 450. Zemljišče se nahaja ob cesti, ki vodi od Gospodičeve gostilne proti železniški postaji. Enako prošnjo je vložil tudi g. Marchi iz Nabrežine. Občinski svet je prosilcu prodal 500 kv. m zemlje po 320 lir, 1.100 kv. m pa po 400. Prosilecma g. Markoviču iz Nabrežine in g. Škerku iz Šempolaja so svetovalci sklenili prodati po okrog 700 kv. m jusarskega zemljišča v Sseljanu. Cena znaša 360 lir za kv. m. Na vseh omenjenih zemljiščih si bodo prosilci zgradili stanovanjsko hišo.

JOSIP PUHALJ

V ponedeljek se je v Trstu bliskovito razširila žalostna vest, da je v nedeljo ob 9.20 zvečer za vedno zatisnil oči znani slovenski tržaški gospodarstvenik g. Josip Puhelj. Pokojnik je sicer dolgo bolehal za hudo boleznijo, vendar ni nihče pričakoval, da nas bo tako hitro zapustil.

Luč sveta je Josip Puhelj zagledal pred 62 leti v Lanšću v Istri. Mladost je preživel v Pulju, kjer je dovršil tudi študije. Svojo življenjsko pot je nastopil kot bančni uradnik pri podružnicah Ljubljanske kreditne banke v Gorici in Trstu. Zaradi njegove izredne nadarjenosti in strokovne sposobnosti je bil kasneje imenovan za ravnatelja Trgovsko-obrtne zadrage, ki so jo zadnja leta preimenovali v Kreditni konzorcij za trgovino in industrijo. To važno in odgovorno mesto je pokojnik obdržal, dokler ga niso fašisti leta 1941 aretirali in poslednji slovenski denarni zavod zatrli.

Kot zaveden Slovenec se je Josip Puhelj tudi živahno udeleževal v gospodarskem in političnem življenju slovenske in hrvatske manjšine v Italiji, zaradi česar so ga fašisti ob vojni napovedi najprej aretirali in potem konfinirali v notranjosti Italije. Ob povratku iz konfinacije so ga januarja 1945 aretirali še nacisti.

Pokojnik je bil mož klenega značaja, ki se je s svojo pridnostjo, požrtvovalnostjo in strokovno usposobljenostjo povzpел na eno vodilnih mest tržaškega gospodarskega življenja. Toda Josip Puhelj ni bil samo sposoben in odličen gospodarstvenik! Pod njegovo raskavo skorjo se je skrivala plemenita in globoko socialno čuteča duša, ki ni nikdar odklonila katerekoli pomoči številnim tržaškim Slovencem. V njegovi gostoljubni družini je vsakdo lahko našel zatočišče.

Zaradi teh svojih odlik je pokojnik užival velik ugled tudi med tukajšnjimi Italijani, med katerimi je imel mnoge prijatelje.

Naj bo zvestemu sinu našega naroda, vnetemu bralcu in podporniku Novega lista lahka domača slovenska zemlja! Užaloščeni družini in sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

Sožalju se z vsem srcem pridružuje tudi Uredništvo Novega lista.

— Dopisi iz Goriške —

GORIŠKI MESTNI SVET

V preteklem tednu sta bili v Gorici kar dve seji občinskega sveta. O prvi smo kratko poročali že v zadnji številki. Na drugi, ki je bila v petek, so mestni očetje razpravljali v glavnem o deželni avtonomiji in prosti coni, ki trenutno najbolj zanimata goriško javnost. Do obeh vprašanj so zastopniki vseh strank zavzeli svoje stališče. Na seji so sklenili imenovati dve komisiji, ki naj obe vprašanji proučita med štirimi stenami in nato predložita zaključke občinskemu svetu.

Občinski svet je zatem obravnaval predlog predsednika pokrajinskega sveta dr. Culota, naj bi se zastopniki socialne demokratske stranke, ki v kratkem obiščejo Jugoslavijo, pozanimali med drugim tudi za usodo deportirancev iz leta 1945 in za šolske razmere med Italijani v sosedni državi. Socialni demokrat prof. Zucalli je izjavil, da bodo zastopniki, ki jih bo vodil glavni strankin tajnik poslanec Matteotti in spremljali vodilni tržaški socialni demokrati, prav gotovo razpravljali tudi o teh vprašanjih.

Goriški pokrajinski svet

V soboto je bila prva delovna seja novoizvoljenega goriškega pokrajinskega sveta. Svetovalci so na predlog komuniste Poletta v glavnem razpravljali o deželni avtonomiji. Predsednik dr. Culot je najprej poročal o razgovorih, ki jih je imel s predsednikoma pokrajinskih svetov v Vidmu in Trstu. Nato je demokristjan Cociani predlagal, naj bo prihodnja seja pokrajinskega sveta posvečena vsestranski razpravi o tem prevažnem vprašanju. Predlog so podprli več ali manj zastopniki vseh strank, med njimi tudi oba Slovenca, čeprav se je prvotno dr. Sfiligoj zavzemal, da bi se ustanovila posebna komisija, ki naj bi to vprašanje proučila. Sodimo, da se je o tem vprašanju že dovolj govorilo in pisalo in zato je zares že skrajni čas, da pokrajinski svet zavzame jasno stališče.

Javnost je z zadovoljstvom vzela na znanje izjavo dr. Culota, da bo upravni odbor čimprej določil sejo, ki naj vsestransko razpravlja o deželni avtonomiji. Na koncu so svetovalci odobrili nekatere sklepe upravnega odbora ter izvolili svoje zastopnike v prefekturnem upravnem odboru, v okrajni volilni in v davčni komisiji.

JAZBINE

V ponedeljek, 11. t. m., je umrl naš najstarejši občinar 89-letni Franc Medvešček, rojen v Gornjem Cerovem. K nam se je preselil že pred prvo svetovno vojno. Po poklicu je bil zidar in kot tak veliko delal. Posebno se je izkazal z gradnjo 42 metrov globokega vodnjaka v Gornjem Cerovem, ki ga je leta 1900 popolnoma sam izkopal in obzidal. Pokojnik je krstil 16 otrok, od katerih je še danes 11 živih.

Pokopali smo ga na števerjanskem pokopališču, ker Jazbine doslej žal še nimajo lastnega pokopališča, čeprav si ga srčno želijo. Pokojnik je bil zaveden Slovenec, priden delavec in velik poštenjak. Kako so ga vsi globoko spoštovali in radi imeli, je pokazal tudi pogreb, katerega se je udeležila ogromna množica ljudi iz vseh briških vasi to in onstran meje. Jazbinski pevski zbor, ki ga

vodi naš občinski svetovalec Pušnar Leander, mu je zapel pred hišo žalosti, v cerkvi in na grobu tri žalostinke. Pogrebne obrede so opravili trije duhovniki.

Pokojniku so kot prvemu zvonili domači zvonovi, odkar imamo lastno cerkev, posvečeno Mariji Pomagaj.

Jazbinci z napetostjo pričakujemo, da se spomladi začne graditi ljudska šola, ker je zanjo že določen potreben državni prispevek. Prav je, da se ob tej priliki zahvalimo družini Klanjšček, ki je odstopila primeren stavbni prostor za šolo. S tem je družina napravila naši vasi veliko uslugo.

ŠTEVERJAN

V soboto, 16. t. m., je bila druga seja našega občinskega sveta. Svetovalci so določili naravno županu in izvolili davčno komisijo. Pet članov komisije bo na določila prefektura. Izvolili so še 5 člansko komisijo občinskega podpornega društva.

V zadnjih treh tednih je bilo precej pogrebov. Umrli je tudi 78-letna Marija Tomažič, mati občinskega grobarja. V Ščednem pa je preminil Alojzij Dornik. Naj jima sveti večna luč.

Goriške naročnike, ki so že poravnali naročnino, a so vseeno dobili položnice, prosimo, da nam pomoto oprostijo. Ostalim pa priporočamo, naj čimprej poravnajo naročnino.

Uprava

ŠTMAVER

Na praznik domačega zaščitnika smo bili letos mnogo bolj zadovoljni kot druga leta. Obiskal nas je tudi novi števerjanski kaplan g. Simčič, ki nam je lepo pridigal pri dopoldanski in popoldanski službi božji. Vso slovesnost je dvignilo tudi petje naših vrlih pevcev.

Že dolgo ni bilo v Štmaveru toliko častilcev sv. Valentina kot letos. Zlasti veliko je bilo Goričanov, pa tudi Jugoslovanov, posebno Solkanecv. Nič čudnega, saj smo imeli prekrasno vreme!

IZ OSLAVJA

V torek preteklega tedna se je nenadoma podrl zid mogočnega stopnišča kostnice na Oslavju. To se je zgodilo v pozni uri in zato ni bil nihče od mnogoštevilnih vsakodnevnih obiskovalcev kostnice poškodovan. Vojaški tehnični urad je takoj pričel s popravilom. Dela bodo v najkrajšem času dokončana. To ni edini opomin na starost mogočne stavbe, ki je tudi drugače že pretrpela marsikako okvaro. Gre za resno svarilo in poziv na skrajno previdnost, da se prepreči morebitna nesreča, ki bi lahko zahtevala tudi človeške žrtve.

Pred kratkim je mestni svetovalec Rudi Bratuž posredoval pri uradu mestnega vodovoda ter pri mestnem tajništvu, ker smo ga v Novem listu opozorili na štiri hiše, ki leže kakih 120 metrov od glavne poti in do katerih bi se tudi morala napeljati voda. Načrt predvideva namreč napeljavo vode v vse oslavske hiše. Mestu, kjer stoje imenovane štiri hiše, pravijo Italijani Dorso del Bosniaco. Za to stvar se je svetovalec Bratuž zavzel tudi na

seji občinskega sveta v petek preteklega tedna, medtem ko je svetovalec dr. Sfiligoj ob isti priliki poudaril potrebo, da se oslavske vodovod podaljša čimprej do Števerjana.

Kolikor poznamo župana dr. Bernardisa, smemo pričakovati, da bo zares izvajal to, kar ob vsaki priliki poudarja: »Luč, ceste, voda vsem, ne glede na narodnostne posebnosti in za vse enake pravice in dolžnosti!« Zdi se, da se je naš »prvi meščan« v zadnjem času zares spremenil in da hoče v bodočnosti nadomestiti na gospodarskem področju marsikako zamudo, ki jo je goriška občinska uprava v prvih sedmih letih zagrešila do slovenske okolice.

IZ PODGORE

Pretekli petek je goriški mestni svet ponovno razpravljal o mostu čez Sočo, ki naj poveže Podgoro z Gorico, in o popravilu cest v bližini livarne Safog. Eden izmed svetovalcev je zaprosil župana, naj pojasni, zakaj ni bil do danes še zgrajen ta most, o katerem so trdili, da bo dokončan že konec l. 1956.

Župan je pojasnil, da je morala občinska uprava zaprositi še 4 milijone dodatnega državnega prispevka, ki ga je tudi dosegla. S tem denarjem bo most, ki je v glavnem že zgrajen, povezan tudi s cestama v Podgori in Stražicah. Občinska uprava bo po možnosti tudi poskrbela za popravo in razsvetljavo cest.

Zvedeli smo, da je prefektura pretekli teden odobrila načrt za razširitev oddelka za tkanje v naši predilnici.

RODITELJSKI SESTANEK

V nedeljo, 17. t. m., je bil v prostorih slovenske nižje gimn. roditeljski sestanek. Po zaslugi staršev, ki so se ga udeležili zares polnoštevilno, je odlično uspel. Vodil ga je ravnatelj dr. Nemeč. V uvodni besedi je posebno poudaril, da je pouk uspešen le, če je stik med šolo in domom čim tesnejši. Zato je potrebno, da se starši večkrat poučijo o napredovanju svojih otrok v šoli.

Nato je veroučitelj dekan Pavlin v kratkem predavanju podal nekaj vzgojnih misli.

Ravnatelj dr. Nemeč je staršem predložil složno borbo obeh sindikatov slovenskih šolnikov v Gorici in Trstu ter vseh slovenskih političnih in kulturnih organizacij na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji za pravično ureditev slovenskega šolstva. Zamisel, da bi bile današnje samostojne slovenske šole ukinjene in spremenjene v vzporednice italijanskih, je stvarno splot neizvedljiva.

Prisotne je pozdravil tudi član izvršnega odbora sindikata v Gorici dr. Premrl, ki je med drugim povedal, da je prosvetni minister Rossi naprosil slovenske sindikalne zastopnike, naj izročijo v njegovemu imenu pozdrave slovenskim staršem in dijakom. Minister je obenem poudaril, da je borba slovenskih staršev za pravično ureditev slovenskega šolstva zakonita in koristna ter naj jo vodijo do zaželenega uspeha. Profesor Premrl je še izrazil zadovoljstvo, da smo se Slovenci, čeprav šele ob 11. uri, končno le strnili v skupno in enotno borbo za svoje šolstvo.

Ob koncu je ravnatelj dr. Nemeč odgovoril še na vprašanje nekega udeleženca, zakaj je bil uki njen pouk angleščine. To se je zgodilo v glavnem zaradi tega, ker imajo slovenske šole že tako več ur pouka kot italijanske, saj se v njih poučuje poleg vseh drugih predmetov še pet ur slovenščine. Sedaj se angleščina poučuje kot prost predmet. Na željo deklet ter njihovih staršev bo treba uvesti tudi pouk gospodinjstva. Pravično bi bilo, da bi stroške za poučevanje teh predmetov prevzelo ministrstvo, kajti malo čudno bi bilo, da bi se izdatki prevladali na ramena slovenskih staršev.

Po zaključku sestanka se je pričel razgovor med profesorji in starši o učnem in vzgojnem napredovanju posameznih dijakov.

Preteklo nedeljo je bil roditeljski sestanek slovenske strokovne šole v Gorici, ki so se ga starši udeležili v naravnost rekordnem številu. Sestanek je vodil ravnatelj šole dr. Nemeč. Tudi na tem sestanku je staršem razložil potrebo in pomen osebnega in pogostega stika med starši in vodstvom šole, nato pa še pojasnil vso resnost borbe slovenskih staršev ter narodnih organizacij za pravično uzakonitev slovenskega šolstva.

Beneška Slovenija

Iz Pikona

Naša vas, ki se nahaja blizu Sv. Lenarta, ni velika, a zaradi tega še ne zasluži, da bi jo oblastva popolnoma zanemarjala. Ker leži na severozapadnem pobočju Stare gore, grede skozi vas nešteti romarji. Če bi imeli primerno cesto, bi k nam gotovo prihajalo več ljudi in bi Pikon postal tudi turistični kraj. Ni dolgo, odkar smo poslali našemu županu pismo, v katerem smo ga naprosili, naj stori vse, da pride tudi naša vas do primerne ceste. Saj je edina v šentlenartski občini, ki je še nima. Prav je, da se oblastva spomni najprej naše vasi, ki še nima prav ničesar, saj smo končno tudi mi polnopravni državljani in hudo obremenjeni davkoplačevalci.

Naše življenje je zelo težko še posebno zaradi tega, ker moramo kot živina prenašati vsa bremena na hrbtih. Mi vidimo, kako se povsod okoli nas življenje modernizira; kjer imajo že cesto, zahtevajo, da se asfaltira, kjer pa je že asfaltirana, jo želijo razširiti. Tam, kjer so dobre ceste, je prav gotovo lepše življenje, kot je naše. Zato mislimo, da ne pretiravamo, ako zahtevamo tudi za našo vas kolovozno pot.

Grmek

Pred kratkim se je zglasila na prefekturi v Vidmu skupina 70 kmetov iz naše občine, da bi prefektu razložila svoje preslabo gospodarsko stanje ter zahtevala, naj posreduje zaradi plačila zaostankov vzajemni bolniški blagajni, ki znaša približno en milijon lir. Kmetje so obenem hoteli izraziti svoje nezadovoljstvo z oblastvi, ki ne vidijo ali nočejo videti, kako bedno živijo ljudje v tej občini. To si-

cer ne velja samo za Grmek, ampak za vse naše gorske vasi. Prav malo je pri nas kmetov, ki morejo živeti od tega, kar pridelajo. Zato so povečini primorani oditi v tuji svet.

V občini Grmek je n. pr. 1700 prebivalcev, od katerih jih je 600 raztresenih po svetu. V tujino grede možje in žene, celo matere, ki so primorane pustiti doma otroka še v povojih, ker je mož morda bolehen in nezmožen za trdo delo. Zato je gospodarsko stanje tako hudo, da ne vemo, kako se bo vse končalo, ako ne store oblastva kaj učinkovitega. Potrebno je zlasti, da se izboljšata poljedelstvo in živinoreja. Danes morajo kmetje prodajati živino, da lahko plačajo davke. Zato je število goveje živine padlo na polovico. Najprej bi morali vsekakor ljudi oprostiti davkov, da si kmetje lahko kupijo kako glavo živine.

Prefekt naših zastopnikov ni sprejel. Zato so se zglasili pri šefu kabineta dr. Antonietiju, kateremu so razložili težko gospodarsko stanje grmeškega prebivalstva.

V pismu prefektu so kmetje poudarili, da ne morejo plačati zaostankov, ki jih dolgujejo kmečki blagajni. Zato prosijo, naj prefektura posreduje, da bi občina lahko pomagala kmetom na podlagi zakona z dne 22. novembra 1954 št. 1136.

ŠT. LENART

Pred nekaj dnevi se je na pobudo ustanove »Friuli nel mondo« pri nas začel tečaj angleščine. Namenjen je izseljencem. Trajal bo tri mesece. Pouk je vedno zvečer, ker imajo tedaj ljudje največ časa. Kdor se namerava izseliti v anglosaksonski svet, mu pride gotovo prav znanje tega jezika.

Srednje

Kakor mnoge vasi v Beneški Sloveniji tako nima svojega šolskega poslopja tudi Oblaca. Otroci morajo hoditi v šolo v Srednjem, ki je pa precej daleč. To je zelo hudo, posebno za otroke, ki hodijo v prvi razred. Pozimi pridejo otroci v šolo vsi premočeni in premraženi, zato premnogi tudi težko zbolijo. Včasih zapade tudi sneg in tedaj otroci po več dni ne morejo v šolo. V Oblaci je dovolj otrok za šolo. Občina je že vložila na višja oblastva posebno prošnjo in ljudje upajo, da bo ugodno rešena.

Pred nekaj dnevi so pri nas otvorili novo delovišče (cantiere), ki bo dalj časa zaposlilo več delavcev. Popravljali bodo ceste. Za ta javna dela bodo potrošili 2 milijona 800 tisoč lir.

Veliko zanimanje je med nami vzbudila vest, da imajo v Placzu televizijsko napravo. Še bolj pa so se ljudje začudili, ko so zvedeli, da ta naprava ni bila kupljena, ampak da jo je izdelal 23-letni Kjabaj Božo. Fant ni hodil v šolo, da bi se poučil v tej stroki, pač pa je študiral po knjigah, do katerih je vedno imel veliko veselje.

IZ TIPANE

V videmski bolnici je umrl Valentin Novak — Tin Čikin. Rajni je bil dobro znan po vsej naši okolici kot delaven mož, vzoren oče in zaveden Slovenec. Umrl je v 76. letu starosti. Njegovim sinovom in hčerkam izrekamo iskreno sožalje, njemu pa naj sveti večna luč.

Na svečnico pa je umrl v Viskorši Žef Bužo v starosti 84 let. Pokojniku naj bo Stvarnik bogat plačnik, njegovim sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

5 Pred 100 leti

R.B.

Seveda so se slovenski in češki akademiki dobro razumeli. Prav ta zaupnost je bodla notranjega ministra. Pisaril je deželni namestnikom, da si bodo slovanski študentje v Pragi utrdili narodno značajnost in da iz njih ne bodo postali dobri c. kr. uradniki. Taki dijaki bodo pozneje postali prvi boritelji za narodne pravice in kaj bo potem »s trdnim trenom države?«

V svetem strahu pred »študentovskimi nepridipravami« je minister Bach že leta 1851 razposlal na vse deželne vlade tajno okrožnico. Javno objaviti svoje nazadnjaške ukaze ga je bilo vendarle malo sram. — No, saj se tudi danes po sto letih razni oblastniki poslužujejo raje skritih nastopov proti narodnim pravicam, ker jih je javnih sram. V omenjenem pismu piše minister, da se »pri obstoječi svobodi pouka« ne da prepričati vpisovanje dijaštva v Prago. Poudarja pa, da morajo oblastva »vse uporabiti, da bi se dotok tujih Slovanov na praško univerzo čim bolj previdno otežkočil. Z največjo previdnostjo naj ravnajo pri izdajanju potnih listov.«

Ko je praško glavarstvo opozorilo študente, naj za prihodnje leto ne iščejo listin za bivanje v Pragi, so vsi slovanski akademiki sklenili, da pojdejo pa v poljski Krakov v

Galicijo. Ministrstvo je za načrt kmalu zvedelo in je dovolilo gališki policiji, da sme slovenske dijake tudi izgnati iz dežele, če bi hoteli v Krakov.

Komaj se je poglelo to prvo razburjenje, se je dunajskih ministrov polotilo že drugo. Iz Londona so namreč prejeli leta 1854 zapno poročilo, da skuša poljski revolucionarni odbor v zvezi z ruskim književnikom Hercenom pridobiti na svojo stran vse slovanske narode v Avstriji. Poročilo je plašilo, da pripravlja tajna londonska slovanska zveza splošno vstajo zoper habsburško monarhijo. Naloga poedinih odsekov je samo še določiti skupni dan vstaje. Policija je zopet bila vsa iz sebe ter je ob vsaki steni prisluškovala, ali ni morebiti kje zadaj zarotniški sestanek. Sam cesar Franc Jožef je leta 1857 ukazal svojemu policijskemu ministru, naj bedi in čuje ter zasleduje vsa vseslovanska gibanja v monarhiji. Črno-rumeni sluge so ukaz svojega gospodarja zvesto izpolnjevali. Uradniki in orožniki, biriči in davkarji, večinoma Nemci, katere je ljudstvo imenovalo »Bachove huzarje«, so kot pajek v mreži prežali na »veleizdajalce« in cesarju ter oltarju nevarne »elemente«.

Državni absolutizem, ki je pred sto leti tlačil tudi Slovence, se je lahko razpasel,

ker so bile razmere prav take, kot so danes povsod tam, kjer je država — bog.

MINISTRI IN LUTKE

Po letu 1848, ko so si narodi Avstrije priborili vsaj navidezno ustavo, se je veter kaj kmalu menjal.

Stari cesar Ferdinand, ki je zelo rad spal, a je nosil naslov »dobrotljivi«, se je ob koncu revolucionarnega leta moral umakniti 18-letnemu Francu Jožefu I. »Francija« je postavila na prestol njegova energična mati, nadvojvodinja Zofija. Čeprav je bila le svakinja prejšnjega vladarja, je vendar ona nosila žezlo na dvoru. Sinčka »Francija« je dala v vzgojo knezu Metternichu, ki je iz učenca napravil pristnega absolutista.

Kmalu po nastopu vlade se je mladi cesar obdal z ministri, ki so bili prave lutke v njegovih rokah. Cesarski milosti so se neznanosko bali zameriti. Prejšnji ministrski predsednik Metternich, ki je v prvih dneh revolucije moral v žensko preoblečen pohegniti z Dunaja, se je spet vrnil v prestolnico in se je bahal, da ni zmagala revolucija. Upal je, da se bo spet usedel na ministrski naslanjač.

Toda izpodrinil ga je knez Feliks Schwarzenberg, ki je z bajoneti razganjal uporna ljudstva. Ta nemški aristokrat sicer železne volje je v politiki švigašvagal sem in tja. Še kot mlad diplomat je v Petrogradu iskal zveze z revolucionarnimi dekabristi, ker je bilo takrat moderno, če se je kdo proglasal za socialista. (Nadaljevanje)

GOSPODARSTVO

VRTNAR V MARCU

Za februar so kmetje v Fanu (glej februarjska navodila) na podlagi čebule pravilno napovedali februarjsko vreme. Isti vir predvideva podobno vreme, kot je bilo prejšnji mesec, tudi za marec. Februarja smo lahko izvršili glavna pripravljala dela za pomladno setev, ki je pa bila deloma tudi že izvršena.

V marcu je vrtnar navadno najbolj zaposlen. Zaključeno mora biti prekopavanje zemlje in njeno gnojenje z obilnim hlevskim gnojem, kateremu dodaja še nekaj umetnih gnojil. Zelo priporočljivo je sestavljeno gnojilo PNK, ki vsebuje poleg treh glavnih gnojilnih snovi (dušik, fosforova kislina, kalij) še celo vrsto drobnih rudnin, tako imenovanih mikroelementov, ki so za rast nujno potrebni. Pol kilograma PNK na 10 kv. metrov površine silno pospešuje rast.

V tem mesecu sadimo na prosto: česen, čebulo, šaljotko ali čebulo strokarico; sejemo grah (vse vrste), špinačo, solate, blitev, peteršilj, korenček, rdečo peso, por, mesečne redkvice, radič, cikorijo itd. Proti koncu meseca bomo sadili že nekatere vrste fižola. Okopati moramo stare špargljeve in jih istočasno seveda tudi pognojiti ter jih razkuziti z geodrinom; pripravljamo tudi nove špargljeve.

V toplo gredo sejemo ohrovt in zelje, paradiznike, jajčevce, kumarice, bučke, melone, zeleno šelin, paprike itd. Nekatere, februarja v toplo gredo izvršene setve, moramo razredčiti, oziroma presaditi - pikirati. Pri topli gredi moramo paziti na pravilno zračenje. V nekaterih dneh in primerih boš morda moral varovati mlade posevke pred sončnimi žarki, ni pa tudi izključeno, da boš posevke — posebno tiste na prostem — moral zavarovati pred mrazom, oziroma slano. Zavaroval jih boš s slamo ali slamnatimi odejami.

Cvetličarjeva opravila

Ta mesec posadimo vsa leptična in druga drevesa — razen igličarjev (conifere), ki jih bomo sadili prihodnji mesec. Lepotična drevesca morajo biti očiščena, zemlja okoli njih prerahljana in pognojena z zgoraj navedenim gnojilom PNK ali s »perflorom«.

V zavetne lege lahko sejemo na prosto vse odpornejše cvetlice, kot so gobčki, balzamine, dišeči grah, tagetes, astre, rezeda, kalendula, coreopsis itd. Na prosto sadimo tudi zgodnje gladiole. Pod stekla sejemo amarantus, ikapucinke, astre, verbene, petunije, cinije, nageljčke, krizanteme, salvije, lobelije itd. Pod stekla ali v toplo gredo zasadimo dalije ali georgine, kane, begonije in druge gomoljnice. Ko bodo pognale, jih bomo z ostrim nožem razdelili, tako da bo imel vsak poganjek kos gomolja in kopicico zemlje, jih presadili v lončke, kjer naj se okrepijo. Končno jih bomo presadili na stalna mesta. Begonije ostanejo v lončkih, da jih v dobi močnega sonca prenesemo v senco. Ta mesec spreminjamo zemljo sobnim rastlinam (aspidistre, gorečke, asparagus itd.).

Ker smo sedaj porabili ves kompost — mešanico, moramo poskrbeti za drugo. Tu pa tam vrzimo na kompostni kup tudi pest umetnih gnojil.

Kriza vina

Vinska kupčija je zelo mrtva in vinogradniki so upravičeno zaskrbljeni za bodočnost. Mnogi imajo še vse vino v kleti, cene pa padajo. Nižajo pa se samo za vinogradnike, ne pa v gostilnah in barih, kjer je vino neopravičeno drago. Saj ga točijo po 200 in več lir za liter, od katerega dobi vinogradnik komaj 90 ali pa še znatno manj. Kam bo to vodilo?

To se ne dogaja samo pri nas. Podobne ali še slabše so razmere v notranjosti države. Zato je razumljivo, da se tudi državni poslanci ter senatorji obračajo na vlado z zahtevo, naj kaj ukrene v zaščito vinogradništva, ki nudi gospodarski obstanek milijonom ljudi: kmetovalcem, trgovcem, gostilničarjem, sodarjem itd. Končno imajo pa tudi država in občine od vinogradništva velike dohodke, saj se za vinograde plačuje visok davek, od vina pa užitnina.

Verjetno je sicer, da bo enotno evropsko tržišče porabilo vse presežke italijanskega vina, a do enotnega tržišča je še daleč, mogoče celih 15 let. Zato bi bilo nujno potrebno, da vlada za sedaj predvsem disciplinira prodajo vina in onemogoči pretirane cene v gostilnah in barih, ker te preprečujejo delovnemu ljudstvu večjo potrošnjo. Najbolj pametno bi seveda bilo, da bi vlada prepovedala spreminjanje ravninske ornice v vinograde, ako v ravnini uspevajo žita in druge poljske rast-

line. Tak, zelo strog zakon so uveljavili že na Španskem.

Najrodovitnejše sorte krompirja

Na področju Spilimbergo-Maniago v videmski pokrajini so lani tekmovali za najvišje hektarske donose krompirja. Nagrajenih je bilo 25 tekmovalcev. Prvi je dobil 100.000 lir in zlato kolajno za hektarski donos 516 q, ki jih je dala sorta »Agnes«, o kateri smo nedavno pisali. Ta sorta se je sploh najbolje obnesla. Drugo mesto zavzema vrsta Jakobi, ki je bila kot Agnes vzgojena na Bavarskem v Južni Nemčiji. Na tretjem mestu najdemo ameriško vrsto Kennebeck, na četrtem pa angleško sorto Majestic.

Italijansko kmetijstvo in enotno evropsko tržišče

O enotnem evropskem tržišču je pisala zadnja številka našega lista. Kljub temu da se zelo mnogo razpravlja in sklepa o tem veličastnem predmetu, bo gotovo prešlo vsaj 20 let, preden bodo padle vse carinske meje med posameznimi evropskimi državami.

Enotno evropsko tržišče bo imelo velikanski vpliv tudi na kmetijstvo. V marsikateri državi bodo morali kaj opustiti in bolj razviti kaj drugega.

Italijanski kmetijski gospodarstveniki pravijo, da bo enotno evropsko tržišče koristilo italijanskemu vinogradništvu, sadjarstvu, vrtnarstvu in semenarstvu, toda škodilo italijanski živinoreji, prav posebno njenemu mlekarstvu in siraarstvu. — Enotno evropsko tržišče za kmetijske pridelke bo bržkone izbrisalo vinogradništvo v Avstriji, Švici in Nemčiji.

Sportni pregled

NOVA DOBA ZA JUGOSLOVANSKI NOGOMET?

Lanski slabi izidi državne reprezentance, nastop mlade olimpijske enajstorice v Melbournu in predvsem domače javno mnenje so prisilili voditelje jugoslovanskega nogometa, da so končno spoznali potrebo po temeljiti preosnovi te športne panoge. Posledica tega je, da bodo kmalu začrtali mejo med resničnimi in lažnimi amaterji. Uvedli bodo dve ligi: amatersko in neamatersko. Najvažnejša bo seveda druga, saj bodo vanjo vključili 14 moštev, katerim bodo resnično priznali neamaterski značaj. To jim bo omogočeno z zadostnim številom občinstva in članstva, s primerno finančno podporo ter s primernim igriščem. Amaterji bodo tekmovali v raznih okrajih. Prvaki okrajev se bodo po sistemu izpadanja srečali v zaključnem tekmovalstvu za amaterski naslov. Predlagajo tudi, naj se ta prvak nato vključi v neamatersko ligo. Dokončni sklepi niso sicer še sprejeti, vendar vsi upajo, da v bodočnosti ne bo več slepomišljenja.

Težko je reči, ali se bodo s tem ukrepom ozdravile vse »bolezni« jugoslovanskega nogometa in če bo po reorganizaciji zasijalo novo sonce v tem zelo razširjenem športu. Ta ukrep bo vsekakor omogočil razvoj nogometa v širino, toda na drugi strani se bo kvaliteta nogometa omejila samo na neamatersko ligo, saj bodo le-tu nastopali najboljši igralci, ki bodo seveda dobro plačani. Amaterskim moštvom pa grozi nevarnost, da bodo na koncu vsake sezone zgubila najboljše igralce. Neamaterska moštva se ne bodo v bodoče najbrž zadovoljila z domačimi igralci in zato segala po tujih »sejmih«. Težko je predvideti, ali se bodo neamaterska moštva tudi lahko sama finančno vzdrževala, ko se jasno vidi, da v Jugoslaviji ni mogoče gojiti take vrste profesionalizma kakor na zapadu.

OČI SO UPRTE V MLADE MOČI

Zaključni del tekem za državno prvenstvo se začne marca; toda zaradi bližajočega se svetovnega prvenstva so na dn-znem redu tudi smotne priprave nove državne reprezentance. Nekdanji slavni igralci so večkrat razočarali, kar pričajo lanski neuspehi.

Vsi so mnenja, da nanje ne smejo več računati. V tej stiski se je treba opreti na mlado olimpijsko reprezentanco. Ta enajstorica, če se bo znala ostreti nekaterih napak stare garde, bo gotovo uspešno zastopala jugoslovanski nogomet v svetu. Stankovič, Horvat, Ognjanov, Rajkov so preživeli svojo najboljšo dobo. V prvi vrsti lahko računajo na Krstiča II., Bearo, Zebeca, Vukasa, Veselinoviča in na najmlajše, kot so: Koščak, Radović, Ljubenović, Tasič, Šanček, Radiljevič, Antič, Sekularac, Papec, Lipošinovič, Toplak, Vidošević in Milutinović. Letos bo dovolj prilik, da se Jugoslavija izkaže, ker se bo poleg z Grčijo in Romunijo, srečala tudi z Italijo, Avstrijo, s Češko in z Rusijo.

... IN MARJANOVIC?

V zadnjem času je italijanski tisk veliko poročal o Blagoju Marjanoviču, ki je obče znan kot eden najboljših jugoslovanskih trenerjev. Dalj časa je bil v negotovosti, ker mu niso priznali pisane pogodbe z Laziom, toda končno ga je zaposlil Torino. Njegovo delo ni lahko, ker od vsakega vodje zahtevajo takojšnje bliskovite uspehe, toda izkušeni »Moša« bo kmalu rešil iz zagate Torino. Prav v nedeljo je Torino pod njegovim vodstvom porazil Triestino.

TAD

SPORT PO SVETU

Kolesarstvo — Pričela se je kolesarska sezona. Francoza Bauvin (v Monacu) in Dotto (v Mont Agelu) ter Švicar Koblet (v Cagliariu) so prvi zmagovalci. Francoz Dufraisie je v Edelareju (Belgija) že četrtič postal svetovni prvak v ciklokrosu.

Lahka atletika — Franjo Mihalič je v nedeljo v Italiji zmagal na 25. mednarodnem krosu za pokal »Petih mlinov«.

Nogomet — Na mednarodnem vojaškem turnirju je Italija premagala Turčijo z 1:0. Turška enajstorica je v prejšnjem tednu porazila ZDA kar z 19:0! Kljub porazu, ki ga je doživela v Sofiji (1:2 s CD NA), bo Crvena zvezda vseeno tekmovala za pokal evropskih prvakov. Prvo tekmo je dobila s 3:1. Značna nogometna enajstorica Honved se je pretekli teden na Dunaju razšla. Večina igralcev se vrača v domovino, toda najbolj znani igralci ostanejo v zapadnih državah. Puskas, Kocsis in Czibor nameravajo ostati v Italiji, Sandor v Španiji, Bozsik, Banyai, Racozy, Dudas, Farago in Grosics pa v Braziliji.

5
Za
naše
naimla
iše
Nadivjem
zapadu

GLAVO?! TOREŽ ME HOČEJO OMO RITI? NE, TEGA PA NE DOVOLIM KAR TAKO! POGNAL BOM KONJA, KAR BO BO!

HIII!! HIII!!

VRANEC JE PRIKEL DIVJE SKAVATI NA VSE STRANI IN JEZDEC JE MORAL ZBRATI VSE ZNANJE, DA SE JE OBRŽAL V SEDLU...

KAM NAJ SE ZDAŠ OBRNEM, TRDNO IN ONEGA NEZNAJCA SO RAZBOJNIKI GOTOVO UŠELI... PREPUŠTIL BOM VRANCU, DA ME NEŠE, KAMOR HOČE...

ES, ES, TO JE PRAVI ZLODEŠ!... GA VIDITA?! SKAČE KOT ZAJEC, NI GA MOGOČE ZADETI!... UH!!... SE ČUDO, DA NI POSTREJL NEKAJ NAŠIH.

UŠEL JE! NAJBOLJE JE DA SE SPRAVIMO OD TOD... GREŠTA Z NAMI?

SEVEDA! NE ŽELIVA SI PONOVRNEGA GREČANJA S TEM ČRNUHOM.

ČRNUH PA JE MEDTEM USTAVIL KONJA... UH, ZELODEC IMAM V GRLU, PRESNETA ŽIVAL, KAKO TI SKAČE, IZOGNILA SE JE KROGLAM, KI SO KAR FRČALE OKOLI NAŠU!

GLEJ GA NO, 50'000?! ČRNI KAVBOJ? TO JE VENDAR ONI ČRNUH, KI NAŠU JE UPIJANIL, UH, V LEPO DRUŠČINO ŠVA ZAŠLA S TRDONJO.

TODA... ON JE VENDAR PREOBLEČEN V MOŠO OBLEKO... IN JAZ?... JAZ SEM „ČRNI KAVBOJ“?! ZA TO ŠO TOREŽ HOTELI MOŠO GLAVO - ŽIVO ALI MRTVO? TO ŠO BILI ŠERIFOVI LJUDJE?! OŠOŠ, KAKO NAS JE PREVARIL!...

MEDTEM... ČUŠ, ŠERIF, KAKO PA BOŠE IZPLAČALI 50'000 \$, KO VAM JE ČRNI KAVBOJ VSE POBRAL. REŠ NAS JE DODOBRA OROPAL NEKAJ ŠKRITEGA ZLATA PA VENDAR SE IMAMO...

VIDE TI JE, DA HOČEŠ DOBITI TISTO NAGRADO, MENDA NE BOŠ NOSIL SVOJE GLAVE NAPRODAJ?! UGANIL SI! NE BOM MIROVAL DOKLER NE UŠAM ČRNEGA KAVBOJA! TA DENAR MORA BITI MOŠ!

ES-ES, KAJ SE JE ZGODILO Z NJIM? ŠAJ GA NE ŠPOZNAM VEČ, NI KOLI NI BIL LAKOMEN DENARJA...

KRIŽPOTA ljubezni

Ko se je četrto ure kasneje ustavil avto pred hišo, je bila Ina že pripravljena. Obležena je bila v temno žametno obleko, ki se je lepo oprijemala vitkega stasa. Lasje so se v bleščočih valovih spuščali na ramena. Obuta je bila v lepe čevljičke iz atlasa.

Rosana ji je pomagala v avto in jo ogrnila s poletnim plaščem. Nekaj trenutkov sta obe prisluhnili udarcem, ki so prihajali iz umetnikove delavnice.

»Peljate« je ukazala Ina z drhtečimi ustni. Rosana se je umaknila. Vrtnar je še bolj na široko odprl vrata in avto je zginil za ovinkom.

***

Pino Sanders, prvi igralec mestnega gledališča, je Ino pozdravil za kulisami.

»Moj mož se kot vedno ni mogel ločiti od svojega marmorja Prišla sem sama.«

»Celo danes?« je ušlo Pinu.
»Celo danes!« je potrdila Ina z bridkim usmevom in se je obrnila vstran, ker je čutila, da ji silijo solze v oči.

»Nikar se ne žalostite«, je tolažil igralec. Potrudili se bomo na vse moči. Rudiju bo vse življenje žal, da je zamudil krstno predstavo.« »Morda bo pa še prišel«, je menila Ina v zadnjem upanju.

Toda Rudija ni bilo. Zaman ga je Ina iskala z očmi, dokler ni pozvonilo. Potem je šla v svojo ložo; čakala je, da se bodo v zadnjem hipu izza nje odprla vrata in bo on vstopil. Da, odprla so se a vstopil je gledališni ravnatelj in se je tiho usedel poleg nje.

»Pričakanje občinstva je napeto«, je pošepetal in pokazal na množico, ki je zasedala prostore. Bila je bolj vznemirjena, kot je pričakovala. Njen pogled je plaval od odra k spodnjim sedežem, na lože in na galerijo. Gledališče je bilo do zadnjega kotička polno. Vse, kar se je prištevalo k boljši in kulturnejši družbi, je prihitelo k prvi predstavi. Nihče ni hotel zamuditi nove igre Ine Brit; samo eden se za delo ni zanimal.

Trudila se je, da potlači grenkobo v srcu. Nekajkrat se je celo nasmehnila prvemu igralcu, ki je kot samo zanjo igral. Prekosil je samega sebe.

Po drugem dejanju so poslušalci navdušeno ploskali. Pritrjevanje se je prelilo v vihar, ko so privedli Ino na oder. Vsa žareča

TEDENSKI KOLEDARČEK

3. marca, nedelja: Kunigunda
 4. marca, ponedeljek: Kazimir
 5. marca, torek: Pust
 6. marca, sredo: Pepelnica
 7. marca, četrtek: Tomaž Ak.
 8. marca, petek: Janez o. B.
 9. marca, sobota: Frančiška

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 27. februarja 1957 si doblj oz. dal za:	
ameriški dolar	633—635 lir
avstrijski šiling	23,75—24,50 lir
100 dinarjev	85—90 lir
100 francoskih frankov	152—158 lir
funt šterling	1630—1680 lir
nemško marko	147,50—149,50 lir
pesos	16—20 lir
švicarski frank	147—148 lir
zlato	720—724 lir
napoleon	5025—5125 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 3. marca, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše: Lida Debelli: »Lisica zvitorepka in gozdni prebivalci«; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Moški zbor »Slovan« iz Padrič; 18.00 Mahler: »Pesem zemlje«; 20.30 Rossini: »Siviljski brivce«, opera v 2 dej.

Ponedeljek, 4. marca, ob: 12.00 Življenje in svet; 12.55 Vokalni kvintet; 18.00 Prokofjev: Koncert za klavir in orkester; 18.30 Z začarane police; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Znanost in tehnika; 21.15 Velika dela slavni mojstrov; 22.00 Književnost in umetnost.

Torek, 5. marca, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Bruch: Koncert za violino in orkester; 19.15 Zdravniški vedež; 20.30 Zbor Slovenske Filharmonije; 21.00 Johann Nestroy: »Zaljubljene storije«, burka v 3 dejanjih.

Sreda, 6. marca, ob: 13.30 Lepe operne arije; 18.40 Zenski vokalni kvartet »Večernica«; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Obletnica tedna; 22.00 Postna razmišljanja; 22.15 Bohuslav Martinu: Les pastorales (duo: Pomykalo-Seljan).

Četrtek, 7. marca, ob: 12.00 Alpinizem in smučarstvo; 19.15 Šola in vzgoja; 21.00 Dramatizirana zgodba: Ezio D'Errico: Mesto ponoči: (3) »Mož iz davnine«, 1. del; 22.00 Nove knjige in izdaje.

Petek, 8. marca, ob: 12.00 Življenja in usode; 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z začarane police; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 22.00 Iz svetovne književnosti in umetnosti.

Sobota, 9. marca, ob: 12.00 Tuje navade in okusi; 13.30 Kmečka godba iz Ljubljane; 15.46 Brahmovi samospjevi; 16.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 18.00 Čajkovski: Koncert za violino in orkester; 18.30 Glasba za naše malčke; 19.15 Sestanek s poslušalkami; 21.00 Teden v Italiji; 21.15 Gershwin: Porgy and Bess, opera v 3 dej.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 348: Imam suhe akacijeve kole. Rad bi povečal njihovo odpornost proti gnitju. Kako lahko to dosežem?

Odgovor: Ste jih olupili? To je nujno potrebno, ker se drugače pod lubom razmnoži mrčes, ki začne les razjedati. Tu se tudi razvijejo bakterije, ki začnejo razjedati lesno tkivo. Olupljene kole morate še namočiti v raztopini modre galice — brez apna — ali pa v nafti; še boljši je karbolin ali neodendrin. Nujno je potrebno namočiti vsaj spodnji del kola, in sicer eno ped nad delom, ki pride v zemljo.

Vprašanje št. 349: V kakšnem razmerju so na svetu gozdne površine, ornice in nerodovitna tla? Ali se ni bati, da bi bilo v doglednem času na zemlji preveč ljudi, za katere bi ne bilo mogoče pridelati dovolj hrane?

Odgovor: Na zemlji zavzemajo gozdovi 30% površine, 20% je orne ali obdelovalne površine, ostalih 50% pa travnatih poljan, puščav in nerodovitnih tal. V Južni Ameriki (Latinska Amerika) je 2/5 površine krite z gozdovi, v Rusiji in Severni Ameriki 1/3, nekoliko manj pa v ostali Evropi in v Aziji, v Oceaniji (Avstraliji in otoki v Pacifiku), in sicer okrog 1/10. Kar se hrane tiče, pripominjamo, da je moderna kmetijska tehnika v kratkih letih več kot podvojila hektarske donose. Pri pšenici so na primer dvignili hektarski donos od 10 na 60 stotov zrnja, pri koruzi od 20 na več kot 100 in prihodnji cilj je 200 stotov. Danes pa tudi niso še obdelane velikanske površine zemlje, ki bi lahko dale ogromne količine hrane. Znanost trdi, da bo tudi morje lahko redilo ne le z ribami, temveč tudi z algami nepregledne stomilijonske množice ljudi. Razen tega bo atomska ali jedrna sila pomagala razviti in večati poljedelsko proizvodnjo. To je seveda stvar bodočnosti; danes v Afriki in Aziji mnogi narodi zaradi prenaseljenosti sicer stradajo, a človeštvo bo z znanstvenim napredkom tudi te težave premagalo. Človeštvu ne bo zmanjkalo hrane.

SNG — TRST

JANKO IN METKA

vabita

NA OTROSKO PUSTNO RAJANJE

v nedeljo, 3. marca, ob 15. uri v dvorani na stadionu »Prvi maj«, Vrdelska cesta 7

V nedeljo, 3. marca, ob 20.30 v dvorani na stadionu »Prvi maj«, Vrdelska cesta 7
VESELA PUSTNA NEDELJA
PLES MASKE BIFE

igra znani jazz orkester

Na veselo predpustno razpoloženje vabi v dvorano na KONTOVELU

Slovenski oder iz Trsta, ki bo zalgral zabavno Linhartovo igro
ŽUPANOVA MICKA

Igra bo v NEDELJO, 3. MARCA, ob 16.30

MALI OGLAS

Iščemo zdravo osebo srednjih let, ki bi samostojno vodila gospodinjstvo dvema osebama. Vešča mora biti kuhanja in vseh gospodinjstvih del. Plača po dogovoru. Pripočila potrebna. Informacije na upravi lista.

Dne 24. t. m. nas je za vedno zapustil naš nadvse ljubljeni

JOSO PUHALJ

V imenu sorodnikov sporočajo žalostno vest vsem prijateljem in znancem žena MARTA MARTELANC, hčerka EVA in sin MITO.

Pogreb dragega pokojnika je bil v torek, 26. t. m.

Trst, 28. februarja 1957

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

od sreče se je priklanjala na vse strani. V tem hipu je pozabila celo na Rudija, na njega, ki ni prišel, da bi skupaj z njo užival njen uspeh.

Po končani predstavi, ki je dosegla veliko priznanje, so se na odru zbrali igralci, ravnatelj in pisateljica.

»To je bil večer!« je vzkljnil ravnatelj. »Gospa, Vam pa najlepše čestitke!« Poljubil ji je roko. Ina pa ga je v navdušenju objela, da je bil stari gospod kar iz sebe.

»Jaz se moram pa Vam zahvaliti, gospod ravnatelj, in vam vsem. Tako sem srečna, srečna«, je ponavljala in se ni niti zavedala, da ji lijejo solze po licu.

Pino Sanders se je oklenil njene roke. Nekaj sekund je kot omamljen zrl v njen lep obraz. Ko je Ina opazila njegov pogled, se je malce zdrznila.

* * *

Gledališki ravnatelj je vso družbo povabil v prvo mestno restavracijo. Miza je bila slovesno pripravljena, vsa v cvetju. Na inenem prostoru je ležal prekrasen šopek. Ina ga je dvignila nežno predse in je skozi cvetove pogledala proti žarečim Pinovim očem. Brž je uganila, kdo je šopek naročil. Ustna so se ji nabrala spet v jok.

»Sedaj se smejmo, gospa!«

»Da, smejmo se!« je rekla in dvignila čašo. Ko so ji nazdravili, je zaplesala s Pinom prvi valček okrog mize. V družbi in veselju je kmalu pozabila na udarce kladiva po marmorju. Hotela je uživati trenutke sreče. Pino Sanders se je tudi bojeval sam s seboj. Večkrat sta že plesala; šampanjec in godba sta dvigala razpolože-

nje. Čutil je, da jo ljubi. Zavedal se je pa, da je Ina vsa vdana svojemu možu, tudi če jo on nehoti zanemarja. Morda bi tudi ona iz obupa, da jo mož prav na današnji dan tako zanemarja, nanj pozabila . . . Pino se je še enkrat zavrtel z njo po večerji. Njene oči so odsevale kot skrivnosten studenec.

»Zdaj je pa čas, da gremo«, je igralce čez čas kar pretrgal in jo skoro s silo peljal k oblačilnici. Ona je kot otrok prosila, da bi še malo ostali. Nenadoma jo je obšel strah pred domom, strah pred udarci kladiva, ki so dan in noč zveneli na njena ušesa.

»Nočem slišati, nočem slišati«, je stokala, ko sta s Pinom sedela v avtu.

»Saj ne boste slišali, je že skoraj jutro«, jo je tolažil Pino Sanders in jo pobožal po roki.

* * *

Rudi Brit je gledal v temno noč. Vse je bilo tiho okrog njega. Vsako tolčko je prisluhnil, ali se ne sliši brnenje koles. Nič ni bilo! Z dolgimi koraki je meril sobo. Stopil je k mizici v kotu. Bila je pokrita, cvetice tu, šopki tam. Rudi je dolgo premišljeval, kaj to pomeni. Ko se je spomnil, ga je zajela tesnoba, iz tesnobe je zrastle zavest krivde, iz krivde pa strah. Ko so ure bile, je postajal strah vedno večji. Čas je mineval, a nje še ni bilo od nikoder.

Rudi je zopet stopil k oknu. Nagnil se je globoko ven in poslušal. Nič ni bilo slišati, le v parku so se začeli oglašati prvi jutranji ptički.

»Ina«, je prosil sam zase, »danes sem te globoko užalil. Nikoli mi ne boš mogla odpustiti.«

(nadaljevanje sledi)